

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Statistici demografice și sociale”

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul actului normativ a fost elaborat de către Biroul Național de Statistică (BNS), cu suportul India-UN Development Partnership Fund prin intermediul Oficiului Națiunilor Unite pentru Cooperare Sud-Sud, implementat de către Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

În prezent, Republica Moldova, similar cu alte țări din regiunea Europei de Est, trece prin importante transformări demografice care se manifestă în special prin scăderea continuă a natalității, descreșterea numărului populației, îmbătrânirea populației, intensificarea migrației interne, precum și amplificarea emigrației, în special a populației tinere.

Biroul Național de Statistică, are sarcina de a elabora și disemina indicatori statistici demografici și sociali de bază privind populația și migrația internațională, forța de muncă, nivelul de educație și starea sănătății, condițiile de viață etc., necesari pentru elaborarea și monitorizarea politicilor naționale și sectoriale, precum și pentru evaluarea impactului acestora asupra calității vieții oamenilor și dezvoltării durabile a țării.

Statutul de țară membră a Organizației Națiunilor Unite și semnatară a *Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană* (Titlul IV „Cooperarea economică și alte tipuri de cooperare sectorială”, Capitolul 6 „Statistici”, art. 41-46) presupune alinierea statisticilor naționale la normele și standardele internaționale, în special cele europene pentru asigurarea comparabilității statisticilor pe plan internațional, cu respectarea *Principiilor fundamentale ale statisticilor oficiale* adoptate de ONU și *Codului de bune practici al statisticilor europene*. Astfel, în procesul de producere a datelor statistice, pentru a asigura fiabilitatea și coerența datelor statistice și celor administrative și pentru a reduce sarcina de răspuns asupra respondenților, se pune accentul pe combinarea diverselor surse de date: utilizarea registrelor de stat și private, realizarea recensămintelor populației și locuințelor și a cercetărilor statistice prin sondaj.

Elaborarea proiectului în cauză este prevăzută în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2021 (acțiunea 1.8.1.).

Sistemul informațional „Statistici demografice și sociale” (SI SDS) este destinat pentru colectarea, prelucrarea, stocarea, actualizarea și analiza statistică a datelor despre unitățile care fac obiectul cercetărilor statistice realizate de BNS în calitate de autoritate centrală în domeniul statisticii, sau bazate pe resurse informaționale de stat și private, în vederea producerii de statistici oficiale actualizate cu privire la fenomenele demografice și caracteristicile socio-economice ale populației la diferite intervale de timp ale ciclului vieții, în condiții de siguranță și cu asigurarea confidențialității datelor.

Pe termen scurt și mediu, SI SDS va susține eforturile instituțiilor naționale întru consolidarea statisticilor în domeniul social și demografic, prin optimizarea și modernizarea cercetărilor statistice și prin consum și re-utilizare de date din resurse informaționale existente.

Pe termen lung, acest sistem, devenind totalmente funcțional și operațional, va permite tranziția la efectuarea de recensăminte și cercetări bazate pe registre în locul celor tradiționale, în corespundere cu experiența internațională avansată, în special a țărilor din Uniunea Europeană.

Implementarea SI SDS va contribui la:

- sporirea capacităților BNS de realizare cost-eficientă a cercetărilor statistice privind populația, inclusiv a recensămintelor, producere și diseminare a statisticilor din domeniul socio-demografic;
- asigurarea accesului la datele din resursele și sistemele informaționale ale deținătorilor de date administrative și private relevante pentru producerea statisticilor demografice și sociale;
- sporirea diversității și calității produselor statistice și accesibilității utilizatorilor la acestea.

Proiectul a fost elaborat în temeiul prevederilor art.16 și art.27 din Legea nr.93/2017 cu privire la statistica oficială potrivit căreia “*Autoritatea centrală în domeniul statisticii (i.e BNS), în scopul completării volumului de date necesare pentru producerea statisticii oficiale și în scopul reducerii sarcinii informaționale asupra respondenților, are dreptul de a accesa și utiliza, în mod gratuit, surse de date administrative, inclusiv surse care conțin date individuale*” și, respectiv, “*crează și administrează registre statistice*”, precum și art.18 din Legea nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul hotărârii Guvernului va contribui la alinierea statisticilor naționale la standardele europene pentru asigurarea comparabilității statisticilor pe plan european și internațional.

Lista actelor Uniunii Europene cu care se realizează armonizarea include:

- Regulamentul (CE) nr. 223/2009 al Parlamentului European și al Consiliului Uniunii Europene din 11 martie 2009 *privind statisticile europene și de abrogare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1101/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind transmiterea de date statistice confidențiale Biroului Statistic al Comunităților Europene, a Regulamentului (CE) nr. 322/97 al Consiliului privind statisticile comunitare și a Deciziei 89/382/CEE, Euratom a Consiliului de constituire a Comitetului pentru programele statistice ale Comunităților Europene, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 87/164 din 31.3.2009;*
- *Codul de bune practici al statisticilor europene*, pentru autoritățile naționale de statistică și Eurostat (autoritatea statistică a Uniunii Europene), adoptat de Comitetul Sistemului Statistic European, 16 noiembrie 2017, Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2018;
- Regulamentul (UE) nr. 1260/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 noiembrie 2013 *privind statisticile demografice europene*, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 330/39 din 10.12.2013;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 205/2014 al Comisiei din 4 martie 2014 *de stabilire a condițiilor uniforme de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1260/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile demografice europene, în ceea ce privește defalcarea datelor, termenele și revizuirile de date*, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 65/10 din 05.03.2014; Regulamentului (CE) nr. 763/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 iulie 2008 *privind recensământul populației și al locuințelor*, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 218/14 din 13.08.2008.

La definitivarea proiectului de hotărâre a Guvernului, instrumentele de armonizare (clauza de armonizare, tabelele de concordanță) au fost revizuite și ajustate în modul corespunzător conform propunerilor și recomandările Centrului de Armonizare a Legislației.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul cuprinde reglementări care au ca obiectiv crearea Sistemului informațional „Statistici demografice și sociale” (SI SDS), stabilește scopurile, sarcinile și funcțiile sistemului, structura

organizațională și baza normativă necesară pentru crearea și exploatarea lui, obiectele informaționale și lista datelor principale care se păstrează în acesta, infrastructura tehnologică și măsurile de securitate informațională.

SI SDS este parte a sistemului informațional integrat al Biroului Național de Statistică. Resursa informațională a SI SDS reprezintă un spațiu informațional unic pentru integrarea bazelor de date cu înregistrări ale observărilor statistice din domeniile sociale și demografie realizate de BNS (cercetări prin sondaj și exhaustive, tip recensământ) cu alte resursele informaționale de stat și private, necesare procesului de producere a statisticilor oficiale privind fenomenele demografice și caracteristicile socio-economice ale populației, în scopul satisfacerii intereselor și necesităților informaționale ale populației, statului și mediului de afaceri și cercetătorilor.

Aceasta va oferi mecanisme eficiente pentru gestionarea bazelor de date statistice de tip “multi-registre” prin, preluarea, pseudonimizarea, evaluarea datelor (prin evaluarea gradului de corespundere a datelor din sursele de date administrative (SDA) cerințelor de elaborare a statisticilor, transformarea statistică (prin standardizarea variabilelor), prelucrarea statistică a datelor (codificare, clasificare, imputare, validare, agregare, corelare, modelare, editare, analiză statistică, stocare, arhivare etc.).

De asemenea, SI SDS va oferi funcționalități noi precum:

- asigurarea formării și gestionarea resursei informaționale unice în domeniul statisticilor demografice și sociale;
- formarea băncii de date a statisticilor demografice și sociale prin (i) colectarea datelor despre unitățile statistice care fac obiectul cercetărilor statistice din domeniile sociale și demografie realizate de BNS, (ii) consumul în mod automatizat, prin servicii informaționale și de interoperabilitate, și (iii) integrarea extraselor din bazele de date ale resurselor informaționale de stat și private la nivel de înregistrări individuale de date relevante și necesare producerii statisticilor oficiale cu privire la fenomenele demografice și caracteristicile sociale ale populației, ținând cont de perioadele de referință a acestora.
- proiectarea soluției tehnice modulare, bazate pe componente integrate, care ar asigura posibilitatea dezvoltării SIA fără a afecta continuitatea funcționării.

5. Fundamentarea economico-financiară

Dezvoltarea Sistemului Informațional „Statisticilor demografice și sociale”, implementarea și menținerea funcționalității acestuia se va efectua din contul proiectelor de asistență tehnică și în limita mijloacelor financiare alocate din bugetul de stat care urmează să fie planificate în CBTM în anii 2023-2024, iar costul total al SI se estimează la aproximativ 24,3 mil. lei pentru toate modulele prevăzute în sistem, care vor fi dezvoltate gradual. Totodată, în costurile respective este inclusă mentenanța sistemului pentru un an de zile din data dării în exploatare a acestuia.

În primii doi ani de implementare, dezvoltarea componentelor sistemului se va realiza din contul mijloacelor Proiectului „Îmbunătățirea disponibilității datelor administrative pentru urmărirea progresului agendei CIPD (Conferinței Internaționale privind Populația și Dezvoltarea) în cadrul ODD-urilor (Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă)”, implementat de Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) și finanțat de India-UN Development Partnership Fund, în sumă de 4,5 mil. lei (178 mii \$), existând posibilitatea unei finanțări suplimentare pentru asigurarea mentenanței sistemului nou creat din contul resurselor UNFPA până la finele anului 2023.

Mijloacele financiare pentru un an consecutiv de mentenanță și administrare ulterioară a SI SDS urmează a fi planificate de BNS din contul bugetului de stat, iar valoarea estimată a acestora va constitui până la 15% din costul proiectului.

Totodată, de menționat că, la dezvoltarea SI SDS se va ține cont de arhitectura tehnologică existentă și economiile ce pot fi generate prin găzduirea acestuia pe platforma tehnologică guvernamentală comuna (MCloud) și integrarea acestuia cu sistemele informaționale partajate relevante (MPass, MLog, MSign, etc.) și efectuarea schimbului de date cu alte SI relevante, prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect).

Prin implementarea acestui sistem informațional, cheltuielile operaționale aferente organizării și desfășurării cercetărilor statistice, în special a recensămintelor, se vor reduce considerabil, în virtutea substituirii graduale a colectării datelor în teren cu date consumate din SDA relevante, conform experienței avansate a altor țări ale UE. Reducerea costurilor va fi resimțită și va putea fi estimată după recensământul imediat următor, care se preconizează de a fi efectuat cu colectarea datelor în teren și utilizarea datelor relevante din surse de date administrative pentru asigurarea plenitudinii și calității datelor recensământului.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul dat este în concordanță cu legislația națională și pentru implementarea prevederilor hotărârii în cauză nu este necesară amendarea suplimentară a cadrului normativ în vigoare.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de hotărâre a Guvernului împreună cu materialele aferente a fost plasat pentru consultări publice pe portalul www.particip.gov.md și pe pagina web a Biroului Național de Statistică (www.statistica.gov.md), secțiunea *Transparența decizională*..

Adițional, pe data de 30.03.2021, proiectul Conceptului SIA „Statistici demografice și sociale” a fost consultat în cadrul unei ședințe a Comitetului Consultativ Tehnic Internațional (ITAB), organizat cu suportul UNFPA Moldova (<https://moldova.unfpa.org/en/events/international-technical-advisory-board>), cu participarea experților internaționali și reprezentanților Oficiilor de Statistică din mai multe state europene, cu vastă experiență în domeniul producerii statisticilor oficiale în baza datelor Recensămintelor Populației și Locuințelor, altor cercetări statistice, precum și a registrelor sau sistemelor informaționale publice și private.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul va fi supus expertizei anticorupție conform art. 35 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Proiectul definitivat a fost expediat Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Conform concluziei din Declarației de compatibilitate prezentată de Centrul de Armonizare a Legislației, *proiectul și-a atins finalitatea propusă de a reglementa formarea și gestionarea resursei informaționale unice în domeniul statisticilor demografice și sociale în acord cu prevederile UE corespondente în domeniul Statisticii demografice și sociale*. Obiecțiile și propunerile Centrului au fost luate în considerare la definitivarea Tabelului de concordanță.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul de hotărâre a Guvernului a fost expediat Ministerului Justiției pentru efectuarea expertizei juridice.

**Director general
Biroul Național de Statistică**

Oleg CARA